

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет іноземної філології
Кафедра романських мов та інтерлінгвістики

СИЛАБУС
освітнього компонента

ПРАКТИКА НАВЧАЛЬНА ПЕРЕКЛАДАЦЬКА

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Освітньо-професійна програма	Мова і література (французька). Переклад

Луцьк 2021

Силабус освітнього компонента «Практика навчальна перекладацька»
підготовки бакалавра, галузі знань 03 Гуманітарні науки, спеціальності 035
Філологія, за освітньо-професійною програмою Мова і література (французька).
Переклад.

Розробник: Андрієвська В. В., кандидат філологічних наук,
доцент кафедри романської філології,
Михальчук Світлана Олександрівна,
кандидат політичних наук, старший викладач
кафедри романської філології

**Силабус затверджено на засіданні кафедри
романських мов та інтерлінгвістики
Протокол № 1 від 30 серпня 2021 року**

Зміни до силабусу внесено на підставі рішення засідання науково-методичної
комісії факультету іноземної філології
Протокол № 7 від 3 лютого 2022 року

**Силабус перезатверджено на засіданні кафедри романської філології
Протокол № 8 від 4 лютого 2022 року**

Завідувач кафедри _____ О. В. Станіслав

1. ЗАГАЛЬНИЙ ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика практики
Форма навчання: денна	03 Гуманітарні науки 035 Філологія Мова і література (французька). Переклад Бакалавр	Нормативна
		Рік навчання: 3-й
Семестр: 6-ий		
Консультації: 10 год.		
Самостійна робота: 140 год.		
Форма контролю: залік		
Кількість годин/кредитів 150 год. / 5 кредитів		Мова проходження практики: французька, українська

2. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Таблиця 2

Прізвище, ім'я та по батькові	Андрієвська Вікторія Валеріївна
Науковий ступінь	Кандидат філологічних наук
Вчене звання	Доцент
Посада	Доцент кафедри романської філології
Контактна інформація	andriievska.viktoriiia@vnu.edu.ua Корпус № 3 (А), каб. 224А
Розклад занять	http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi
Консультації	Згідно з розкладом, затвердженим кафедральним протоколом. У разі необхідності запитання та звернення можна надсилати на електронну скриньку, зазначену в силабусі.

*Вказано інформацію про розробника силабуса освітнього компонента

3. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ПЕРЕКЛАДАЦЬКОЇ ПРАКТИКИ

Анотація практики. Навчальна перекладацька практика на 3 курсі ОС «Бакалавр» спрямована на забезпечення комплексного розвитку навичок та вмінь, необхідних для здійснення різних видів письмового перекладу.

Пререквізити. Інформаційною та теоретичною базою навчальної перекладацької практики є знання та вміння отримані під час вивчення таких освітніх компонентів: «Французька мова», «Вступ до перекладознавства», «Українська мова (за професійним спрямуванням)», «Академічне письмо і риторика», «Теорія і практика перекладу», «Практичний курс письмового перекладу», «Лінгвокраїнознавство франкомовних країн», «Література франкомовних країн», «Практика навчальна фонологічна», «Практика навчальна лексикографічна», «Практика навчальна лінгвістична».

Постреквізити: знання та навички, здобуті під час проходження практики, зможуть бути використані під час виробничої перекладацької практики та у подальшій професійній перекладацькій діяльності.

Мета і завдання навчальної перекладацької практики. Основною *метою* навчальної перекладацької практики є закріплення, поглиблення і розширення теоретичних та практичних знань, які студент здобув у процесі вивчення теорії і практики перекладу й індивідуальної роботи, опанування сучасних методів та форм організації перекладацької діяльності, розвиток практичних вмінь і навичок письмового перекладу, оволодіння прийомами вичитування та редагування, технікою оформлення письмових перекладів, правилами цитування, посилання на бібліографічні джерела, закріплення навичок вичитування та редагування перекладів, виховання у студентів потреби в систематичному безперервному поновленні й удосконаленні своїх знань і вмінь та творчого їх застосування у практичній діяльності.

Основним *завданням* навчальної перекладацької практики є формування у здобувачів таких загальних і фахових компетентностей:

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України.

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 5. Здатність учитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 8. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 9. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 12. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК 13. Здатність проведення досліджень на належному рівні.

ЗК 14. Цінування і повага різноманітності та мультикультурності.

ФК 2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК 3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мов, що вивчаються.

ФК 6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах та реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному) для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК 7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту.

ФК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК 9. Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами.

ФК 11. Здатність до надання консультацій щодо дотримання норм літературної мови та культури мовлення.

ФК 12. Здатність до організації ділової та міжкультурної комунікації.

ФК 13. Здатність володіти фоновими знаннями про соціокультурні реалії та лінгвокультурні особливості країн, мови яких вивчаються, та використовувати їх для організації успішної міжкультурної комунікації, інтерпретації та перекладу тексту.

ФК 14. Здатність застосовувати лексичні, граматичні, стилістичні та синтаксичні трансформації під час усного і письмового перекладу текстів різних жанрів і стилів для

забезпечення семантичної і синтаксичної еквівалентності та функціональної адекватності.

ФК 15. Здатність виконувати постперекладацьке вичитування та редагування для забезпечення якості перекладу.

Результати навчання. Проходження навчальної перекладацької практики сприяє тому, що студенти будуть:

ПРН 1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефхівцями державною та іноземною мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН 2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати та інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН 3. Організувати процес навчання та самоосвіти.

ПРН 6. Використовувати інформаційні та комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.

ПРН 7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН 8. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мов і літератур, що вивчаються, та вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН 10. Знати норми державної та іноземних літературних мов та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

ПРН 11. Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами.

ПРН 14. Використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

ПРН 16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.

ПРН 17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

ПРН 18. Мати навички управління комплексними діями або проєктами при розв'язанні складних проблем у професійній діяльності в галузі обраної філологічної спеціалізації та нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах.

ПРН 20. *Обирати правильну стратегію; забезпечувати семантичну, синтаксичну, соціокультурну еквівалентність та функціональну адекватність під час усного та письмового перекладу текстів різних жанрів і стилів.*

ПРН 21. *Використовувати прийоми контролю та самоконтролю якості перекладу у професійній діяльності.*

ПРН 22. *Дотримуватися у навчальній та професійній діяльності принципів академічної доброчесності, професійно-етичних, моральних і культурних норм через усвідомлення загальнолюдських і національних цінностей, формування власної національної гідності та активної громадянської позиції.*

Структура (етапи) практики

Таблиця 3

Етапи	Зміст, основні завдання, тривалість
Підготовчий	Студенти приймають участь у настановчій конференції з перекладацької практики, де їм надається повна інформація про зміст і тривалість практики, а також форму звітності (особливості оформлення звіту і словника).
Ознайомлювальний	Студенти зустрічаються з керівниками практики від кафедри та ознайомлюються з графіком проведення консультаційних занять керівником, складають приблизний словник спеціальних термінів.
Основний	Студенти виконують переклад спеціалізованих текстів, відвідують консультацію, яку проводить керівник практики від університету, здають заплановану частину перекладу (приблизно 10000 знаків), отримуючи рекомендації та зауваження від керівника, складають словник спеціальних термінів (100 слів) з коментарями відповідно до сфери знань (маркетинг, економіка, юриспруденція, медицина, лінгвістика тощо).
Підсумковий	Студенти готують і здають звітну документацію. Звітна документація включає: задачу перекладу спеціалізованих текстів з французької мови українською і навпаки, звіту про проходження перекладацької практики (у довільній формі), словника спеціалізованих термінів. Перекладацька практика завершується підсумковою конференцією студентів, на якій керівники практики підсумовують результати роботи студентів протягом навчальної перекладацької практики, студенти обмінюються враженнями про організацію та проведення практики, озвучують основні труднощі і проблеми, з якими стикалися протягом практики.

4. ОЦІНЮВАННЯ

Усі види діяльності студента, вказані у силабусі навчальної дисципліни «Практика навчальна перекладацька», підлягають оцінюванню за 100-бальною шкалою.

Таблиця 4

Зміст роботи, що оцінюється	К-сть балів
Укладання словника спеціалізованих термінів за тематикою перекладених текстів практики (100 термінів і термінологічних сполучень) відповідно до галузі бази практики в алфавітному порядку із зазначенням джерел користування.	30
Переклад спеціалізованих текстів (обсягом 20000-30000 знаків). Презентація в електронному та паперовому варіанті перекладів за відповідною тематикою та копії оригінального тексту-джерела.	50
Письмовий звіт, підписаний практикантом.	10
Доповідь (презентація) на підсумковій конференції.	10
Загальна сума балів	100

Критерії оцінювання якості складання словника спеціалізованих термінів

14-30 балів – відмінне вміння ідентифікувати терміни у тексті оригіналу та підбирати їм термінологічні еквіваленти; адекватність передачі термінів та дефініцій; вміння обирати та користуватися різними типами термінологічних словників, довідковою літературою, енциклопедіями, Інтернет-ресурсами, комп'ютерними програмами перекладацької пам'яті; наявність джерел користування; грамотний переклад термінології, абревіатур, скорочених слів; використання описового перекладу терміну; кількісний показник (50-100 термінів); оформлення.

1-13 балів – невміння ідентифікувати терміни у тексті оригіналу та підбирати їм термінологічні еквіваленти; неадекватність передачі термінів та дефініцій; невміння обирати та користуватися різними типами термінологічних словників, довідковою літературою, енциклопедіями, Інтернет-ресурсами, комп'ютерними програмами перекладацької пам'яті; неграмотний переклад термінології, абревіатур, скорочених слів; використання невдалого описового перекладу терміну; відсутність джерел користування; кількісний показник (менше 50 термінів); відсутність оформлення.

0 балів – відсутність словника.

Критерії якості виконання перекладів

40-50 балів – адекватність передачі фактичної інформації; наявність усього фактичного матеріалу; відсутність помилок у передачі немовної інформації (цифри, графіки, схеми); український переклад відповідно до правил сучасної української мови; вміння забезпечувати смислову і комунікативну цілісність тексту; вміння досягати функціонально-стилістичної адекватності тексту перекладу; вміння сегментувати текст на одиниці перекладу; вміння правильно оцінювати й обирати мовні засоби у процесі перекладу; виконання тотожного перекладу кожної власної назви; вміння забезпечувати адекватне графічне оформлення тексту перекладу; урахування стилістичної єдності тексту-перекладу; відсутність русизмів, діалектизмів, тавтології; оформлення.

20-39 балів – відсутність декількох вищезазначених критеріїв.

1-19 балів – втрата чи спотворення важливої інформації, необґрунтоване опущення лексичних одиниць оригіналу; не виправдана заміна слів та їх форм через відсутність чи недостатність фонових знань, невірне тлумачення контексту; використання елементів розмовної мови; не дотримання перекладачем відповідного стилю; неправильна лексична та граматична насиченість тексту перекладу; велика кількість орфографічних та пунктуаційних помилок та друкарських хиб; відсутність оформлення.

0 балів – відсутність текстів перекладів.

Критерії оцінювання звіту практиканта

8-10 балів – наявність записів про час, місце та тривалість виробничої практики; жанрово-стилістичні характеристики писемного матеріалу, який було перекладено; види документів для запропонованого перекладу; загальна кількість перекладених сторінок; перелік інших виконаних робіт.

1-7 балів – відсутність одного або декількох вищезазначених критеріїв.

0 балів – відсутність звіту.

Критерії оцінювання доповіді презентації на підсумковій конференції

8-10 балів – повідомлення на звітній конференції, чіткі відповіді на усі запитання, переконлива аргументація висновків, підготовка презентації, внесення пропозицій щодо практики, здатність критично мислити та робити власні висновки у випадку неоднозначності питання спірного чи проблемного характеру.

6-7 балів – повідомлення на звітній конференції, розмиті, нечіткі відповіді на усі запитання.

4-5 балів – повідомлення на звітній конференції, відсутні відповіді на запитання.

1-3 бали – здобувач освіти з'явився, але без повідомлення.

0 балів – здобувач освіти не з'явився.

Формою підсумкового семестрового контролю є залік, який студент отримує під час захисту результатів практики.

Шкала оцінювання

Таблиця 5

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 - 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 – 81	Добре
67 – 74	Задовільно
60 – 66	Достатньо
1 - 59	Незадовільно

ЦІКАВО!

Рейтингова система оцінювання передбачає накопичення балів за різнобічну навчальну діяльність студента упродовж семестру. Студенти, які є членами наукових проблемних груп, авторами статей і тез, доповідачами на наукових конференціях, переможцями та активними учасниками фахових студентських олімпіад, мають право протягом семестру за кожен виконаний вид діяльності одноразово отримати додаткові бали до відповідного ОК, якщо здійснена активність здобувачів відповідає профілю курсу. У цьому випадку студент інформує викладача/ів про свої здобутки. Викладач має право самостійно визначити валідність, заявлених студентом отриманих результатів та приймає рішення щодо зарахування або незарахування таких балів:

- 3 бали – за результативну роботу у студентській проблемній групі (систематичне відвідування, обговорення), публікацію тез (підготовку матеріалів конференції) або виступ/и на конференції/ях без публікації/й, участь у I етапі Всеукраїнської студентської олімпіади;
- 5 балів – за публікацію статті/ей у збірнику студентських наукових праць, перемога у I етапі Всеукраїнської студентської олімпіади;
- 10 балів – за публікацію статті (статтей) у збірнику наукових праць, що входить до категорії Б, або призове місце на II етапі Всеукраїнської студентської олімпіади;
- 15 балів – за перше місце на I етапі Всеукраїнської студентської олімпіади.

Здобувачам освіти можуть бути зараховані результати навчання, отримані у формальній, неформальній та/або інформальній освіті (професійні (фахові) курси/тренінги, громадянська освіта, онлайн-освіта, стажування тощо). Процес зарахування регулюється [Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті ВНУ імені Лесі Українки](#) і рішенням науково-методичної комісії факультету від 03.02.2022 року, протокол № 7.

За умови представлення здобувачами освіти документів (сертифікатів, свідоцтв тощо), що засвідчують отримані результати та відповідають тематиці, обсягу та результатам навчання, які співпадають з ПРН ОК, здобувачі мають право одноразово отримати додаткові бали до семестрового оцінювання однієї дисципліни:

- 10 балів при представленні документа із зазначенням прізвища та імені здобувача, мінімальною тривалістю 3 тижні/обсягом один кредит (30 годин); або який складається мінімум з трьох модулів і завершується тестом/тестами із зазначенням набраних балів не нижче 80% правильних відповідей.
- 5 балів при представленні документа із зазначенням прізвища та імені здобувача, мінімальною тривалістю 3 тижні/обсягом один кредит (30 годин); складається

мінімум з трьох модулів і завершується тестом/тестами із зазначенням набраних балів не менше набраних 60% правильних відповідей.

- 1 бал при представленні документа із зазначенням прізвища та імені здобувача, без складання тесту, тривалістю від 1 до 3 годин. Одному здобувачеві може бути зараховано не більше як три таких сертифікати, сумарною кількістю – три бали під час оцінювання однієї ОК.

Підтвердження подається здобувачем освіти викладачеві курсу не пізніше ніж за 10 днів до дати останнього заняття з дисципліни. При цьому студент у встановлені терміни подає заяву на ім'я проректора та долучає усі необхідні документи до розгляду. Матеріали розглядаються на засіданні Предметної комісії, створеної розпорядженням декана факультету відповідно до схвальної резолюції проректора з навчальної роботи та рекрутації з урахуванням Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті ВНУ імені Лесі Українки.

Якщо студент бере участь у програмі академічної мобільності та має можливість відвідувати подібний курс в іншому ЗВО, то, за умови підтвердження його складання, оцінка може бути перенесена. Процедура зарахування врегульована відповідним [Положенням](#).

4. ПОЛІТИКА КУРСУ

Учасник освітнього процесу зобов'язаний дотримуватися вимог чинного законодавства України, Статуту і Правил внутрішнього розпорядку ВНУ імені Лесі Українки, навчальної етики та корпоративної культури, толерантно та з повагою ставитися до всіх учасників процесу навчання, дотримуватися графіку проведення та термінів складання усіх видів робіт, передбачених програмою навчальної дисципліни, повідомляти викладача про його зміни, бути організованим і сумлінним, нести особисту та колективну відповідальність, без вагань звертатися до викладача за консультаціями у разі потреби.

Вибір бази практики. Згідно положення «[Про проведення практики студентів Волинського національного університету імені Лесі Українки](#)» базою для проходження студентами навчальної практики можуть бути навчальні лабораторії, навчально-виробничі майстерні, навчально-дослідні ділянки, кафедри та інші підрозділи Університету; підприємства, організації та установи, профіль діяльності яких забезпечує студентам можливість реалізувати завдання навчальної практики.

Студент-практикант зобов'язаний: до початку навчальної перекладацької практики отримати від керівника практики консультації, щодо оформлення всіх необхідних документів; в повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики; нести відповідальність за виконану роботу; підготувати та вчасно надати на кафедру звітну документацію; своєчасно скласти залік з перекладацької практики.

Комісія, у складі якої знаходяться керівники практики, приймає залік у студентів протягом 10 днів після закінчення практики. Оцінка вноситься в заліково-екзаменаційну відомість і в залікову книжку студента за підписами членів комісії.

Перескладання відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний лист, академічна мобільність тощо) з поданням усього пакету документів, передбачених силабусом освітнього компонента.

Студент, який проходить підготовку з використанням елементів дуальної освіти, повинен чітко дотримуватися індивідуального плану відповідно до Положення про підготовку студентів у ВНУ імені Лесі Українки з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти.

У питанні академічної доброчесності студент-практикант зобов'язаний самостійно, чесно та відповідально виконувати поставлені перед ним завдання, не поширювати та не копіювати авторські матеріали, не вдаватися до обману та списування

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

Основний перелік:

1. Алексеева И. С. Профессиональный тренинг переводчика: Учеб. пособие. СПб. : Союз, 2001. 238 с.
2. Білоус О. М. Теорія і технологія перекладу. Курс лекцій: доопрацьований і доповнений. *Навчальний посібник для перекладацьких відділень*. Кіровоград: РВВ КДПУ імені В. Винниченка, 2013. 200 с.
3. Кириленко К. І., Сухаревська В. І. Теорія та практика перекладу. К. : Нова книга, 2003. 147 с.
4. Delisle J. L'enseignement pratique de la traduction. Beyrouth / Ottawa : Les Presses de l'université d'Ottawa, coll. « Sources-Cibles », 2005. 280 p.

Додатковий перелік:

1. Коптилов В. В. Теорія і практика перекладу. К., 2002. 190 с.
2. Сінченко Є. І., Ураєва І. Г. Французька мова. Практикум перекладу: метод. реком. з практики перекладу для студентів III та IV курсів факультету міжнародних відносин. Луцьк: Вежа, 2009. 92 с.
3. Федорова Л. О. Усна комунікація і переклад: навчальний посібник. К.: Вид. центр КДЛУ, 2000. 92 с.
4. Скворцов Ч. П. Учебник по устному последовательному переводу. СПб.: Союз, 2002. 157 с.
5. Казаков Т. А. Практические основы перевода. СПб. : Союз, 2005. 317 с.
6. Джеймсон Э. Теория практического перевода. СПб. : Союз, 2007. С. 99–102.
7. Lederer M. La traduction aujourd'hui. Le modèle interprétatif. Paris : Hachette, 1994. 224 p.